

ottamista ja tarkkailua varten. Kaupunginhallitusta kehoitettiin ryhtymään ao. toimenpiteisiin sosiaaliministeriön hyväksymisen saamiseksi ko. toimenpiteelle (15. 1. 35 §).

Kaupungin liittyminen Lastensuojelun Keskusliiton ja Vajaamielishuollon Keskusliiton jäseneksi. Kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunki liittyy jäseneksi Lastensuojelun Keskusliitto — Centralförbundet för Barnskydd sekä Vajaamielishuollon Keskusliitto — Centralförbundet för vård av psykiskt efterblivna nimisiin yhdistyksiin. Kaupunginvaltuuston yleisistä käyttövaroista myönnettiin 13 000 mk mainittujen yhdistysten kertomusvuoden jäsenmaksun suorittamista varten (29. 1. 98 §).

Aula-työkotien Kannatusyhdistyksen avustaminen. Em. määrärahoista myönnettiin 750 000 mk lastensuojelulautakunnan käytettäväksi avustuksen myöntämistä varten Aula-työkotien Kannatusyhdistykselle sen Artjärven pitäjässä omistaman kesäsiirtolan rakennusten muutos- ja korjaustöitä varten, sillä ehdolla että yhdistys sitoutuu kertomusvuoden kesänä järjestämään 30:lle lastensuojeluviraston osoittamalle, syvästi vajaamieliselä lapselle kesäsiirtolan ko. viraston ja yhdistyksen kesken tarkemmin sovittavilla ehdoilla ja sillä edellytyksellä, ettei tarkoitettujen rakennusten käytöstä siirtolatarkoituksiin perittäisi vuokraa (23. 4. 380 §).

7. Erinäisiä sosiaalisia tehtäviä koskevat asiat

Oikeusapulautakunnan ja oikeusaputoimiston johtosäännön vahvistaminen. Kaupunginvaltuusto päätti vahvistaa oikeusapulautakunnan ja oikeusaputoimiston johtosäännön kaupunginhallituksen mietinnön n:o 2 liitteen n:o 7 mukaisesti;

perustaa oikeusaputoimistoon 1. 3. lukien 28. palkkaluokkaan ja II kielitaitoluokkaan kuuluvan apulaisoikeusavustajan viran ja 12. palkkaluokkaan kuuluvan toimistoapulaisen viran sekä myöntää erinäisiin hallintomenoihin kuuluvista ao. määrärahoista 1.071 mmk ko. virkojen haltijain palkkojen maksamista varten kertomusvuonna (12. 2. 124 §).

Työnvälityslautakunnan ja työnvälitystoimiston ohjesäännön hyväksyminen. Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä työnvälityslautakunnan ja työnvälitystoimiston ohjesäännön kaupunginhallituksen mietinnön n:o 3 liitteen n:o 4 mukaisesti:

muuttaa työnvälitystoimiston nuoriso-osaston ammatinvalintapsykologin viran apulaisosastonhoitajan viraksi, yhden ammatinvalintasosiologin viran ja kaksi apulaispsykologin virkaa ammatinvalintapsykologin viroiksi sekä seitsemän assistentin virkaa ammatinvalinnanohjaajan viroiksi, virkojen palkkaluokkien pysyessä entisenä;

määrätä, että työnvälitystoimiston nuoriso-osaston johtajan, apulaisosastonjohtajan, ammatinvalintapsykologin ja ammatinvalinnanohjaajan tulee olla filosofian kandidaatin tai vastaavan tutkinnon suorittanut ja omata tutkintoon sisältyvä tai erikseen suoritettu korkein yliopistollinen arvosana psykologiassa tai sitä aikaisemmin vastanneessa yliopistollisessa oppiaineessa ja omata vähintään cum laude approbatur -arvosana kasvatustieteessä tai jossakin yhteiskunnallisessa oppiaineessa sekä olla ammatinvalinnanohjaustyöhön soveltuva sekä että työnvälitystoimiston henkisen työn osaston johtajalla tulee olla yliopistossa tai korkeakoulussa suoritettu loppututkimus;

oikeuttaa ne työnvälitystoimiston viranhaltijat, jotka eivät täytä em. pätevyysvaatimuksia, pysymään viroissaan tai sitä entistä virkaansa vastaavassa uudessa virassa, jossa he olivat ohjesäännön voimaan tullessa sekä

myöntää nuoriso-osaston vakinaisille viranhaltijoille fil.lis. Herman Turjalle, fil.kand. Liisa Routiolle ja fil.maist. Alma Hiitoselle henkilökohtaisen erivapauden edellä vahvistetuista pätevyysvaatimuksista riippumatta hakea ja tulla valituksi työnvälitystoimiston nuoriso-osaston vahvistettuja pätevyysvaatimuksia edellyttäviin virkoihin sekä yliopp. Jouko Mäkipaadelle vastaavan oikeuden hakea ja tulla valituksi nuoriso-osaston ammatinvalintapsykologin virkaan. Ohjesäännön hyväksyminen päätettiin alistaa kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön vahvistettavaksi. Samalla päätettiin ministeriötä pyytää harkitsemaan työnvälityslautakuntien toimikauden pidentämistä kunnallisvaltuustojen toimikautta vastaavasti neljäksi vuodeksi (12. 2. 145 §). Ministeriö oli 22. 3. vahvistanut em. ohjesäännöt (23. 4. 343 §).

Työnvälitystoimiston 6. palkkaluokkaan kuuluva siivoajan virka päätettiin lakkauttaa (26. 2. 189 §).

Urheilu- ja retkeilylautakunnan johtosäännön muuttaminen. Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa urheilu- ja retkeilylautakunnan johtosäännön 2 §:n 6 kohdan, joka koski lautakunnan hallintoon kuuluvien rakennusten, alueiden ym. vuokraamista. Samalla kaupunginvaltuusto päätti poistaa saman pykälän 14 kohdan (15. 1. 36 §, kunn. as. kok. n:o 8).

Seurasaaressa ravintolan varasto- ym. tilojen rakentamistöiden loppuun suorittamista varten myönnettiin 896 708 mk tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan Edeltä arvaamattomia pääomamenoja varten merkityistä kaupunginvaltuuston käyttövaroista (7. 5. 435 §, 6. 8. 617 §).

Pirkkolan urheilupuiston aikaansaamista koskevan vt Rantalan ym. aloitteen johdosta kaupunginvaltuusto päätti kehottaa kaupunginhallitusta toimeenpanemaan ko. urheilupuiston suunnittelukilpailun kertomusvuonna. Kilpailusta aiheutuvien alustavien menojen suorittamista varten myönnettiin 500 000 mk kaupunginvaltuuston yleisistä käyttövaroista. Kaupunginhallitusta kehoitettiin merkitsemään v:n 1959 talousarvioehdotukseensa 2.5 mmk muiden kustannusten suorittamista varten (23. 4. 373 §).

Leikki- ja urheilukentän kunnostamiseksi Kumpulan alueelle olivat vt Tuominen ym. tehneet v. 1957 (ks. s. 48) aloitteen, jossa olivat todenneet kaupungissa olevan riittämättömästi lasten leikki- ja urheilupaikkoja. Kun Kumpulan alueella ei ollut lainkaan leikki- ja urheilupuistoa, olivat aloitteentekijät ehdottaneet, että sellaiseksi kunnostettaisiin Kumpulan uimalan lounaispuolella oleva metsäalue, joka muutenkin olisi siistittävä. Lastentarhain lautakunta oli ehdottanut lähellä olevan Jyrängön kentän tasoitamista palloilualueeksi, jolloin siitä saataisiin myös leikkikenttä. Suuremmille lapsille oli lautakunta ehdottanut Toukolan vaatan kilometrin päässä olevan kentän käyttämistä. Yleisten töiden lautakunta oli ilmoittanut ottavansa v:n 1959 talousarvioehdotukseen määrärahan Jyrängöntien varrella olevan lasten leikkipaikan laajentamiseksi palloilukentäksi. Kiinteistölautakunnan talousarvioon oli varattu määräraha, jota voitiin käyttää Kumpulan uimalaa ympäröivän metsikön siistimistä varten. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi (12. 2. 143 §).

Velodromille rakennettavan luistinradan ja sen viereisen tenniskenttäalueelle sijoitettavan jääkiekkoradan rakentamisesta aiheutuneiden kustannusten peittämistä varten myönnettiin v:n 1955, 1956 ja kertomusvuoden talousarvioiden tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokan lukuun Urheilulaitokset kuuluvista määrärahoista Uusia urheilulaitoksia yhteensä 540 000 mk (3. 12. 926 §).

Uimalat. Em. pääluokkaan Edeltä arvaamattomia pääomamenoja varten kaupunginvaltuuston käytettäväksi merkityistä määrärahoista myönnettiin 1.922 mmk Uimastadionin tasakattorakenteen uusimistöiden jatkamista ja suorittamista varten (18. 6. 554 §) ja 1.5 mmk kahluualtaan rakentamista varten Pohjois-Haagaan (12. 2. 149 §).

Vt Tuominen ym. olivat 7. 5. tehneet aloitteen, että alle 12-vuotiaat lapset pääsisivät maksutta maauimaloihin, koska sisäänpääsymaksun maksaminen vähävaraisille, usein monilapsisille perheille tuotti suuria vaikeuksia ja koska useimmiten juuri vähävaraisilla perheillä ei ollut mahdollisuuksia lähettää lapsiaan kesäksi maalle. Urheilu- ja retkeilylautakunta oli todennut, että uintipaikkoja oli laajennettu, uimaopetusvoimaa lisätty, urheilu- ja leikkipaikkoja täydennetty ym. Edelleen toimi kaupungissa yli 20 uimakoulua, lisäksi oli maauimaloiden läheisyydessä toimivilla kesäleikkikentillä oleskelevilla lapsilla mahdollisuus päästä leikkitoiminnan ohjaajien kanssa maksutta Uimastadionin ja Kumpulan uimalaan, samoin Mustikkamaan ja Uunisaaren uimaloihin, joihin vielä uimakoulu- laiset kuljetettiin maksutta. Näihin uimakouluihin pääsivät myös maksutta lähitienoiden kesäleikkikenttien lapset. Uimastadion ja Kumpulan uimala ovat myös yleisiä kylpylöitä ja järjestyksen pitäminen niissä aiheuttaa niin suuria kustannuksia, että myöskin lapsilta oli perittävä pääsymaksu. Lautakunta oli katsonut, ettei ollut syytä muuttaa aikaisempia pääsymaksuja koskevia määräyksiä. Myöskään kaupunginhallituksen mielestä ei ollut syytä luopua pääsymaksujen perimisestä, jotka lasten osalta olivat v. 1957 tuottaneet n. 3.2 mmk. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi (7. 5. 445 §, 10. 9. 674 §).

Roihuvuoren uimarannan kunnostamista koskeva vt Ikosen ym. aloite päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (7. 5. 443 §).

Pirttimäen retkeilymajan keskuslämmitys- sekä pesu- ja käymälälaitteiden rakentamistyön loppuun suorittamista varten myönnettiin 920 000 mk tuloa tuottamattomien pää-

omamenojen pääluokkaan Edeltä arvaamattomia pääomamenoja varten merkityistä kaupunginvaltuuston käyttövaroista (6. 8. 618 §).

Rastilan ulkoilunalueen vedenpuhdistuslaitosta sekä peseytymis- ja käymälätilojen rakentamista varten v:n 1957 talousarvioon erinäisten sosiaalisten tehtävien pääluokkaan merkittyjen määrärahojen jäljellä oleva osa, 893 814 mk, saatiin käyttää Rastilan päärakennuksen vesijohdon rakentamista ja hydroforin hankkimista varten (7. 5. 432 §).

Koirasaari. Merenkulkuhallitukselle päätettiin myöntää lupa johtoloiston rakentamiseen kaupungin omistamalle Koirasaari-nimiselle luodolle ja loiston ylläpitämiseen siellä maksuttomasti niin kauan kuin se olisi tarpeellinen Helsingin laivaliikenteelle. Lupa myönnettiin sillä ehdolla, että johtoloisto vastaisuudessaakin pysyisi merenkulkuhallituksen omaisuutena ja kaikinpuolisessa hoidossa siten, ettei siitä missään muodossa aiheutuisi kaupungille kustannuksia. Huolimatta myönnetystä luvasta luodon omistusoikeus säilyy edelleen kaupungilla (10. 9. 687 §).

Väestönsuojelu. Valtion ja kaupungin välillä päätettiin tehdä seuraava sopimus:

Allekirjoittaneet Suomen valtio ja Helsingin kaupunki sopivat Helsingin kaupungissa Korkeavuorenkadun — Erottajan kalliosuojassa olevan, valtion käyttöön luovutetun 124 m²:n suuruisen suojatilan (suojatila n:o 1) sekä samassa kalliosuojassa olevien, valtion tilauksesta rakennettujen 178 m²:n suuruisen suojatilan (suojatila n:o 2) ja 480 m²:n suuruisen suojatilan (suojatila n:o 3), mitkä kaikki suojatilat ilmenevät tähän sopimukseen liitetyistä piirustuksista, samoin kuin TempPELLIAUKION kalliosuojasta valtion pyynnöstä sen käyttöön väliaikaisesti erotetun 51 m²:n suuruisen suojatilan (suojatila n:o 4) omistus-, hallinto- ja rahoitussuhteista seuraavaa:

1. Omistusoikeus kaikkiin kysymyksessä oleviin suojatiloihin on kaupungilla ja jäävät suojatilat n:o 2, 3 ja 4 myös kaupungin hallintaan.

2. Kaupunki luopuu valtiolle esittämästään vaatimuksesta suojatilan n:o 3 louhimis- ja rakentamiskustannusten korvaamisesta kaupungille 4 005 983 mk:lla samoin kuin suojatilan n:o 4 erottamiskustannusten korvaamisesta 13 075 mk:lla.

3. Valtion hallinnassa aikaisemmin olleiden suojatilojen n:o 1 ja 4 hoito- ja käyttökustannukset 19. 11. 1942 alkaen 31. 12. 1954 asti, suuruudeltaan kaikkiaan 1 543 440 mk, kuitataan valtion suojatilan n:o 2 louhimis- ja rakentamiskustannuksina suorittamaa 1 568 892 mk:a vastaan.

4. Kaupunki vuokraa valtiolle suojatilan n:o 1 sekä oikeuttaa valtion käyttämään tarvittavia käytäviä, kulku- ym. aukkoja sekä suojatilaan johtavia viestikanavia samoin kuin muita tarpeellisia yhteisiä tiloja ja laitteita seuraavilla ehdoilla:

a) Vuokra-aika on 1. 1. 1955 lukien kaksikymmentäviisi (25) vuotta, minkä jälkeen vuokrasuhde jatkuu entisillä ehdoilla toistaiseksi. Kaupunki sitoutuu olemaan irtisanomatta tätä vuokrasopimusta päättyväksi aikaisemmin kuin 50 v:n kuluttua 1. 1. 1955 lukien.

b) Valtiolla on oikeus ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin tämän suojatilan ja sinne johtavien viestiyhteyksien kunnostamiseksi ja muuttamiseksi, mikäli ei suojatilan kattokorkeutta eikä suojan ulkoseinien sijaintia muuteta.

c) Kaupunki ei ilman valtion lupaa saa ryhtyä louhimistöihin 6 metriä lähempänä valtiolle vuokratun suojatilan ulkoseiniä.

d) Kaupunki sitoutuu siihen, että suojatilaa lämmitetään ja että ilmanvaihtolaitteet pidetään käynnissä arkipäivisin ainakin työaikalain mukaisen säännöllisen työpäivän pituisen ajan lämmityksen ja tuuletuksen tapahtuessa muina aikoina valtion toimesta ja kustannuksella.

e) Ottaen huomioon, että valtio on suorittanut tämän suojatilan louhimiskustannukset 1.1 mmk, suorittaa valtio kaupungille suojatilan vuokrana vuosittain yhden kuukauden kuluessa laskun esittämisestä sen todellisia hoitokustannuksia vastaavan määrän laskettuna pinta-alan mukaisessa suhteessa eli nykyisin 124/1211 osaa Korkeavuorenkadun-Erottajan kalliosuojan todellisista hoitokustannuksista, joihin hoitokustannuksiin korjauskustannuksista saadaan sisällyttää vain yhteisten lämmitys-, ilmanvaihto- ja valaistuslaitteiden sekä vesi- ja viemärijohtojen korjauskustannukset. Valtion louhimiskustannuksina suorittama 1.1 mmk katsotaan kuolettetuksi 50 v:n kuluessa 1. 1. 1955 lukien.

f) Valtio on velvollinen vuokra-aikana huolehtimaan tarpeellisista suojatilan sisäkorjauksista.

g) Mikäli Erottajan-Korkeavuorenkadun kalliosuojan tai siitä valtiolle tämän sopimuksen mukaan vuokratun suojatilan käyttöolosuhteissa tapahtuu oleellisia muutoksia, voidaan sopimus jomman kumman osapuolen esityksestä tarkistaa uusia olosuhteita vastaavaksi.

h) Valtiolla on oikeus ennen vuokrakauden päättymistäkin irtisanoa tämä sopimus päättyväksi 6 kk:n kuluttua irtisanomisesta.

5. Tällä sopimuksella katsotaan kaikki alussa mainittuja suojatiloja koskevat omistus-, hallinta- ja rahoituskysymykset puolin ja toisin sovituiksi ja ilmoittavat osapuolet, ettei niillä ole toisiinsa nähden mitään muita näistä suojatiloista johtuvia vaatimuksia (4. 6. 506 §).

Kaupunginvaltuusto oikeutti väestönsuojelulautakunnan tekemään posti- ja lennätinlaitoksen kanssa vuokra- ja käyttöoikeussopimuksen, jonka mukaan Erottajan kalliosuojasta vuokrataan posti- ja lennätinhallitukselle koaksiaalikaapelin päätelaitteiden varalaitteiden sijoituspaikaksi ilmavoimia varten aikoinaan louhittu kalliosuojatila eli suojatila n:o 3 seuraavilla ehdoilla:

1) Vuokra-aika on 25 v, minkä jälkeen vuokrasuhde jatkuu entisillä ehdoilla toistaiseksi. Kaupunki sitoutuu jäljempänä 12) kohdassa edellytetyin poikkeuksin olemaan irtisanomatta tätä vuokrasopimusta päättyväksi aikaisemmin kuin 50 v:n kuluttua tämän sopimuksen päiväyksestä lukien.

2) Valtio rakentaa vastikkeeksi käyttökuutiotilavuudeltaan vuokrattua tilaa vastaan, väestönsuojelulliset vaatimukset täyttävän, täysikuntoisen kalliosuojan, jonka käytösopivuuden tarkoituksenmukaisuuden kaupunki määrää, kaupungin osoittamaan, valtion kaupunkialueella omistamaan paikkaan kahden vuoden kuluessa siitä lukien, kun Erottajan suojatilan vuokrasopimus on tehty.

3) Valtion toimesta ja kustannuksella rakennettu kalliosuoja jää valtion omaisuudeksi, mutta sen maksuton hallintaoikeus taataan kaupungille rauhan ja sodan aikana niin pitkäksi aikaa, kun valtio pitää käytössään Erottajan suojatilaa, vuokratun suojatilan kompensationsa. Kaupunki on hallintansa ajaksi velvollinen omalla kustannuksellaan kalustamaan tämän kalliosuojan.

4) Vuokrasopimus ei estä kaupunkia liittymästä valtion rakentamaan kalliosuojaan ja sitä laajentamasta väestönsuojelullisen tarpeen mukaan.

5) Kaupunki pitää huolen Erottajan kalliosuojasta valtiolle vuokratun osan peruskunnan pysyvyydestä. Valtio puolestaan vastaa uuden kalliosuojan peruskunnan pysyvyydestä. Kumpikin osapuoli maksaa itse omistamansa suojan lämmitys- ja ilmastointikulut, kun sen sijaan sähkötehon sekä vesi- ja viemärilaitteiden mahdolliset lisälaitteet samoin kuin niistä johtuvat käyttökulut suorittaa vuokralainen.

6) Ne muutostyöt ja lisäykset rakenteissa ja teknillisissä laitteissa, jotka posti- ja lennätinhallituksen järjestelyjen takia tapahtuvat Erottajan kalliosuojassa, eivät saa alentaa kalliosuojan muun osan käyttöarvoa eivätkä aiheuttaa lisäkustannuksia kaupungille.

7) Vuokrattavan suojatilan alueella oleva ilmastointikeskus on säilytettävä toimintakelpoisena.

8) Vuokrattavan suojatilan ohittava, toiminnallisesti riittävä maanalainen kulkuyhteys Erottajan suojan ja Korkeavuoren suojan välillä on säilytettävä.

9) Vuokratulle alueelle sijoitettujen tavaroiden siirtokustannukset suorittaa valtio.

10) Valtio suorittaa Erottajan suojasta vuokraamastaan tilasta vuokraa 250 mk m²:ltä eli koko suojatilasta yhteensä 125 000 mk kuukaudesta sopimuksentekopäivästä alkaen siihen asti, kunnes se kompensationsa luovuttaa rakentamansa kalliosuojan kaupungin hallintaan, kuitenkin kauintaan kaksi vuotta. Mikäli kompensationsa rakennettavaa suojatilaa ei ole luovutettu kaupungin käyttöön kahden vuoden kuluessa sopimuksen allekirjoittamisesta lukien, nousee edellä mainittu vuokra kolminkertaiseksi tämän ajan umpeen kuluttua.

Vuokran suuruus riippuu sosiaaliministeriön sosiaalisen tutkimustoimiston virallisesta elinkustannusindeksistä, jossa lokakuun 1951 perusindeksiluku on 100, siten että vuokramaksu on lähinnä seuraavan kalenterivuoden aikana suoritettava niin monella täydellä 10 %:lla korotettuna tai alennettuna kuin edellisen vuoden lokakuun elinkustannusindeksi on täysissä kymmenissä prosenteissa korkeampi tai alempi kuin indeksi 129, ei kuitenkaan alle 125 000 mk kuukaudesta.

Vuokra maksetaan kunkin kuukauden 4 päivään mennessä postisiirtotilille n:o 6263

tai rahatoimiston shekkitulille, joka on kaikkien helsinkiläisten pankkien pääkonttorissa.

11) Vuokrattua suojatilaa on hoidettava huolellisesti ja on se luovutettava vuokrasuhteen päättyessä samassa kunnossa kuin se vuokrattaessa oli, huomioon ottamalla kuitenkin luonnollisen kulumisen. Kaupunki ei ole velvollinen korvaamaan mahdollisesti tehtyjä parannuksia.

12) Mikäli vuokrattua suojatilaa käytetään muuhun tarkoitukseen kuin edellä on mainittu tai mikäli vuokrasopimuksen ehtoja muuten rikotaan, on vuokraoikeus menetetty, jos väestönsuojelulautakunta niin vaatii.

13) Valtio saattaa ennen vuokra-ajan päättymistä kuuden kuukauden irtisanomisaikaa noudattamalla irtisanoa tämän sopimuksen, ei kuitenkaan sodan uhkan, puolueettomaksi julistautumisen tai sotatilan vallitessa.

Kaupunki noudattaa niin ikään kuuden kuukauden irtisanomisaikaa edellä 12) kohdassa mainitussa tapauksessa.

Lisäksi kaupunginvaltuusto oikeutti kaupunginhallituksen hyväksymään sopimukseen mahdollisesti tarpeelliseksi osoittautuvat pienehköt muutokset ja lisäykset (26. 2. 205 §).

Työttömyysvakuutuslain aikaansaamiseksi olivat vt Saastamoinen ym. tehneet v. 1957 (ks. s. 53) aloitteen, jossa he mainitsivat mm., että jos valtio ei entistä paremmin ryhtyisi hoitamaan työllisyyskysymystä, kävisi työttömyysohjeiden noudattaminen kunnille ylivoimaiseksi. Pääkaupungin osalta on työttömyysmenojen kustantaminen jäänyt useiden vuosien aikana kokonaan kaupungin rasitukseksi. Voimassa olevat järjestelyt eivät myöskään suo turvaa ilman omaa syytään työttömiksi joutuneille, koska ko. töissä maksettu palkka on niin alhainen, että perheellisten on vaikea tulla sillä toimeen. Sitä paitsi viivytellään työttömyyskortiston avaamista usein niin, että saattaa kulua useita viikkoja ennen kuin työtön pääsee työhön. Aloitteentekijät olivat pitäneet työttömyysvakuutuslain aikaansaamista ainoana keinona tilanteen parantamiseksi. Kaupunginhallitus oli huomauttanut Kaupunkiliiton neuvotelleen asiasta ao. valtion viranomaisten kanssa ja oli valtioneuvosto v. 1955 asettanut erityisen komitean harkitsemaan mainittuja toimenpiteitä. V. 1957 oli Kaupunkiliiton taholta vielä kiirehditty työttömyysvakuutuslain aikaansaamista. Koska Kaupunkiliitto edusti maan kaikkia kaupunkia ja kauppaloita, ei Helsingin kaupungin erillinen, asiaa koskeva esitys ollut kaupunginhallituksen mielestä aiheellinen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen esityksen ja kehotti lisäksi kaupunginhallitusta valppaasti seuraamaan tilanteen kehitystä sekä ryhtymään tarpeelliseksi katsomiinsa toimenpiteisiin työttömyyskysymyksen hoitamiseksi parhaalla mahdollisella tavalla (29. 1. 114 §).

Työttömyysvakuutuslain aikaansaamisen kiirehtimisestä olivat vt Saarinen ja 14 muuta valtuutettua tehneet 29. 10. aloitteen huomauttaen siinä, että vaikka oli kulunut miltei vuosi vt Saastamoisen aloitteen tekemisestä, ei ollut vielä saatu aikaan edes hallituksen lakiesitystä eikä väliaikaiseksi tarkoitettua työttömyysavustuslakia varten ollut esitetty määrärahaa valtion v:n 1959 tulo- ja menoarvioon. Koska tilanne sekä työntekijäin että kaupungin talouden kannalta oli huolestuttava, olisi työttömyysvakuutuksen aikaansaamista kiirehdittävä kääntymällä asiassa sekä Kaupunkiliiton että valtioneuvoston puoleen. Kaupunginhallitus oli lausunnossaan viitannut edellä selostettuun aloitteeseen sekä huomauttanut, että Kaupunkiliitto jatkuvasti oli seurannut asian kehitystä. Asiaa oli myös käsitelty Porissa pidetyillä XV kaupunkipäivillä ja oli siellä hyväksytty ponsi saatettu myös valtiovallan tietoon. Tämän jälkeen oli hallitus käsitellyt asian kiireellisenä ja oli Helsingissä 21. 11. pidetty yleinen neuvottelutilaisuus, joka koski työttömyysvakuutuksen kenttäorganisaation järjestämistä. Lisäksi oli hallitus jättänyt eduskunnalle esityksen siitä, että tilapäisjärjestelyinä käytettäisiin työttömyysvakuutuksen maksattamista. Sosiaaliministeriö oli myös pyytänyt Kaupunkiliiton lausunnon työttömyysvakuutuksen periaatekomitean valtioneuvostolle jättämästä mietinnöstä. Kaupunginhallitus oli myös omasta puolestaan seurannut työttömyysvakuutuslakiesityksen edistymistä. Koska asia oli ollut valtioneuvoston käsiteltävänä, ei kaupunginhallituksen mielestä edelleenkaan ollut syytä kaupungin puolesta tehdä enempää esityksiä. Kaupunginhallituksen vähemmistön mielestä olisi valtioneuvostolta ollut pyydettävä työttömyysvakuutuslain aikaansaamisen kiirehtimistä. Kaupunginvaltuusto katsoi edellä selostetun riittäväksi selvitykseksi (29. 10. 794 §, 10. 12. 944 §).

Työttömyystyökohteiden määräämisestä sekä työttömyysvakuutuslain aikaansaamisen kii-

rehtimisestä olivat vt Enne ym. tehneet välikysymyksen, jossa mm. oli huomautettu hitaudesta, jolla työttömyysvakuutuslakia oli kaupungin hallinnossa käsitelty. Edelleen oli viitattu työttömyystöiden kaupungille aiheuttamiin suuriin kustannuksiin etenkin sen vuoksi, ettei kaupunki saanut valita niitä ajankohtaisia töitä, joita talvella voitaisiin tehdä ja joita olivat mm. talorakennusosaston työt. Ammattitaitoista työvoimaa käytettiin sen sijaan talvisaikaan mm. viemäreiden rakentamiseen, jotka taloudellisuutta silmällä pitäen olisi tehtävä maan ollessa sulana. Kaupunginhallituksen tulisi sen vuoksi kiireellisesti kääntyä valtioneuvoston puoleen ja esittää, että kaupunki saisi itse valita ne työkohteet, jotka talvella voitaisiin suorittaa työttömyystöinä. Edelleen välikysymyksen tekijät olivat huomauttaneet, että työttömyys aiheutui valtiovallan harjoittamasta talouspolitiikasta ja että kaupungille ja sen työntekijöille olisi eduksi työttömyysvakuutuslain aikaansaaminen mahdollisimman pian. Vielä välikysymyksessä tiedusteltiin, mihin toimenpiteisiin kaupunginhallitus oli ryhtynyt tai aikoi ryhtyä, että kaupunki saisi määrätä työttömyystöinä teetettävät kohteet ja mihin toimenpiteisiin kaupunginhallitus oli ryhtynyt tai aikoi ryhtyä työttömyysvakuutuslain aikaansaamisen kiirehtimiseksi. Työttömyysvakuutuslain osalta kaupunginhallitus oli viitannut edellä vt Saastamoisen aloitteen johdosta annettuun selvitykseen. Edelleen kaupunginhallitus oli huomauttanut, että työllisyyslain 6 §:n mukaisesti otetaan työttömyyskortistosta osoitetut työntekijät töihin kunnan järjestämiin työllisyystöihin siinä tapauksessa, että kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö on hyväksynyt työt kunnan työttömyystöiksi. Kaupungin velvollisuus järjestää työttömyystöitä määrätty työllisyyslain 4 §:ssä määrätyn työhönsijoitusvelvollisuuden perus- ja jatko-osuuden mukaan ja on kaupungin itse suunniteltava ja järjestettävä perusosuuttaan vastaavat työttömyystyöt, jolloin ao. ministeriöllä on kuitenkin oikeus olla hyväksymättä töitä ja jolloin töihin sijoitettuja työntekijöitä ei oteta huomioon kaupungin työhönsijoitusosuutena. Neuvotellessaan ministeriön kanssa kaupunginhallitus oli pyrkinyt saamaan työttömyystöiksi myös talorakennustyöt sekä naistyövoimalle tarkoitettut siivous- ja puhdistustyöt. Ministeriö oli toistaiseksi kuitenkin suhtautunut kielteisesti ehdotuksiin. Helsingin työttömyystyömaiden edustajien v. 1957 pitämän yhteisen kokouksen puolesta oli kaupunginhallitukselle jätetty kirjelmä, jossa käsiteltiin työttömyystyömaiden sosiaalisia- ja palkkakysymyksiä. Kirjelmän johdosta kaupunginhallitus oli pyytänyt ao. lautakunnilta lausunnon, jonka jälkeen harkittaisiin asian mahdollisesti aiheuttamia toimenpiteitä. Vastaus välikysymyksen merkittiin tiedoksi (29. 1. 115 §).

Työttömyysavustuksen maksamiseksi kaupungin varoista olivat vt Tuominen ym. tehneet 15. 1. aloitteen, jossa mainittiin, että sijoituskohteiden löytäminen työttömille oli tuottanut suuria vaikeuksia. Kaupungin velvollisuus oli kuitenkin järjestää heille joko työtä tai ansiomahdollisuuksien puuttuessa avustamalla korvata työansion puute. Työttömälle tai työttömyystöissä olevan perheelle myönnettäviä avustuksia ei myöskään olisi perittävä takaisin. Työttömyysavustuksen saantiin oikeuttavaksi olisi katsottava työttömyyskortistosta annettu todistus. Huoltolautakunta oli lausunnossaan maininnut, että työllisyystöiden kustannuksiin valtio ja kunta osallistuvat määrätyn työhönsijoitusosuuden mukaisesti. Työttömyyden ilmetessä joutuvat siitä ensinnä kärsimään vanhukset, sairaat ja heikkokuntoiset työntekijät, joiden sijoittaminen työllisyys- ja työttömyystöihin tuottaa vaikeuksia ja jotka sen vuoksi joutuvat usein turvautumaan huoltoavustukseen. Aloitteessa oli ilmeisesti kuitenkin tarkoitettu työttömyysavustusta eikä huoltoapulain edellyttämää avustusta. Huoltolautakunnan mielestä työttömyys ei vielä ollut niin suuri, ettei avustuksen tarpeessa olevia työttömiä voitaisi toistaiseksi hoitaa tyydyttävästi huoltoapulain tarjoamalla keinoilla, joten muunlaiset avustusmuodot eivät lautakunnan mielestä toistaiseksi olleet tarpeellisia. Kaupunginhallitus oli viitannut samaa asiaa koskevien aloitteiden yhteydessä esittämiinsä seikkoihin huomauttaen samalla, että valtiovallan taholta ilmeisesti kiirehdyttäisiin työttömyysvakuutuslain esittämistä eduskunnalle, joten sillä kertaa ei ollut aihetta muihin toimenpiteisiin. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (15. 1. 68 §, 26. 2. 194 §).

Työsäännön uudistamisesta ja ohjeiden antamisesta työttömyystyömaille olivat vt Laine ym. tehneet aloitteen, jossa mainittiin mm. että erällä työttömyystyömaille oli ryhdytty noudattamaan v. 1923 vahvistetun työsäännön 4 §:ä, joka edellyttää, että päivänkin poissaoloa varten oli hankittava työnjohdon lupa, ellei asianomainen halunnut työsuhhteensa katkeavan. Poissaolo työstä johtuu usein siitä, että työntekijä on hakemassa uutta vakinaista työpaikkaa, jonka saamisesta on ehkä saatu tieto niin myöhäisessä vaiheessa,

ettei poissaololupaa ole ollut mahdollista pyytää. Sairastumiset aiheuttivat myös usein poissaoloja, mutta kun lievät sairaudet eivät välttämättä vaadi lääkärinhoitoa, ei voida vaatia, että työttömyystyöstä saatavalla palkalla maksettaisiin lääkärinpalkkioita. Poissaolo johtaa kuitenkin työsuhteen katkeamiseen ja työntekijän nimi joutuu pois työttömyyskortistosta. Sitä paitsi on työsääntö ristiriidassa voimassa olevan vuosiloma- ja sairausapusääntönsä kanssa, joten se aloitteentekijäin mielestä olisi uudistettava nykyisiä vaatimuksia vastaavaksi ja sellaiseksi, että työntekijät ja heidän järjestönsä voisivat sen hyväksyä. Satamalautakunta oli pitänyt tärkeänä, että ensi tilassa saataisiin uusi yhtenäinen työsääntö. Teollisuuslaitosten lautakunta oli ilmoittanut, että sen alaiset laitokset olivat palkkalautakunnalle lähettäneet yhdenmukaiset ehdotuksensa uudeksi työsääntöksi. Yleisten töiden lautakunta oli maininnut, että sen alaisten työntekijäin oli ennen työstä poissaoloaan ehdottomasti hankittava siihen lupa työnjohtajaltaan ja oli työsääntöjen työstä poissaoloa koskeva määräys ilmoitettu myös työttömyystöissä oleville työntekijöille. Edelleen lautakunta oli huomauttanut, ettei työntekijäin sairaus- ja hautausapusääntöä eikä vuosilomasääntöä ollut sovellettu muihin kuin kaupungin vakinaisilta työmailta työttömyystöihin siirrettyihin työntekijöihin, ellei näitä ollut otettu palvelukseen erikoisammattimiehinä. Tämän vuoksi oli samalla työmaalla oleviin työntekijöihin saatettu soveltaa eri sääntöksiä. Edelleen oli huomattava, ettei työttömyystöissä oleviin henkilöihin sovellettu työehtosopimusta sellaisenaan. Rakennusvirasto oli palkkalautakunnalle, jolle v. 1957 oli siirretty työsääntöjen muuttamista koskeva tehtävä, toimittanut oman työsääntöehdotuksensa. Palkkalautakunta oli aloitteen johdosta huomauttanut, että jokaisella työmaalla oli noudatettava voimassa olevia työsääntöjä, joten laitokset jotka ovat vaatineet, että poissaoloon on saatava lupa, ovat menettelleet oikein. Määräys koskee myös työttömyystyömailta, joilla määräyksiä saatujen lausuntojen mukaan on sovellettu lievennettyinä, koska ko. työt ovat väliaikaisia. Edelleen palkkalautakunta oli huomauttanut, etteivät kaikki laitokset vielä olleet lähettäneet ehdotuksiaan, joten uuden yhtenäisen työsääntönsä valmistuminen oli viivästynyt. Kaupunginhallituksen mielestä oli ao. määräyksiä asianmukaisesti noudatettu, joten aloitteen ei tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin. Kaupunginhallituksen vähemmistön mielestä olisi palkkalautakuntaa ollut kehotettava kiirehtimään työsääntönsä laatimista. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi (29. 1. 117 §, 23. 4. 376 §).

Työttömyystöissä noudatettavasta palkkauksesta sekä muista työehdoista olivat vt Saارينen ym. tehneet aloitteen huomauttaen mm. kaupungin työttömyystöiden palkkatason olevan liian alhaisen. Tämän vuoksi olivat työttömyystyöntekijät vaatineet sekä palkkauksen että sosiaalisten etujen kiireellistä parantamista samalla kuin he olivat esittäneet, että tuntipalkaksi vahvistettaisiin 171 mk. Kaupungin rakennustöissä noudatettiin rakennusalan työehtosopimuksen mukaisia palkkoja, joita kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön v. 1957 palkoista antamien ohjeiden mukaisesti olisi noudatettava myös työttömyystöissä. Aloitteentekijäin mielestä olisi kaupunginhallitusta kehotettava kiireellisesti antamaan ao. työvirastoille ohjeet, joiden mukaan työttömyystöinä teetettävissä katu-, tie- ym. rakennustöissä olisi palkkauksessa ja muissa työehdoissa noudatettava rakennusallalla voimassa olevaa työehtosopimusta. Palkkalautakunnassa oli useissa eri yhteyksissä käsitelty ko. asiaa ja tultu äänestyksen jälkeen siihen tulokseen, ettei työttömyystöissä oleville työntekijöille ollut annettava niitä erinäisiä sosiaalisia etuja, joita oli myönnetty vakinaisille työntekijöille. Samaten oli katsottu, että voimassa olevat määräykset edellyttivät vain työehtosopimukseen liittyvän palkkahinnoittelun soveltamista työttömyystöissä oleviin, mutta ei itse työehtosopimuksen soveltamista heihin. Työllisyyslain 6 §:n 2 momentin mukaan on työttömyystöissä noudatettava samoja palkkausperusteita kuin vastaavanlaisissa kunnan muissa töissä, ellei työehtosopimuksessa ole asiasta toisin sovittu, tahi mikäli palkkataso ei ollut näin määriteltävissä, vastaavia palkkaperusteita paikkakunnalla. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön kannan mukaan sanalla »palkkaperusteita» tarkoitetaan vain palkkausta koskevia kysymyksiä eikä vakinaisille viranhaltijoille kuuluvia muita etuja. Vaikka kaupungin ja Helsingin Kunnan työntekijäin Keskusjärjestön välinen työehtosopimus koskee ainoastaan kaupungin varsinaisia töitä, on sitä sovellettu myös työttömyystöissä, joten maksetut palkat vastaavat markkamääräisesti sopimuksessa määrättyjä ohjetuntipalkkoja. Aikatyölisä myönnetään vasta kolmen kuukauden kuluttua. Samaten edellyttää hyvänmiehenlisän myöntäminen työntekijän työtaidon tuntemista, joten sitäkin maksetaan vasta pidemmän ajan kuluttua.

Palkkalautakunnan vähemmistön mielestä olisi kaikille työttömyystyöntekijöille suoritettava kaupungin palkkahinnoittelun mukainen palkka 15 %:n aikatyö- ja hyvänmiehenlisällä korotettuna. Samaten olisi heihin sovellettava samoja työehtoja ja sosiaalisia sääntöjä kuin varsinaisiin työntekijöihin. Työntekijäin sairaus- ja hautausapuasääntöä taas sovellettiin ainoastaan varsinaisista töistä työttömyystöihin siirrettyihin työntekijöihin, ellei heitä ollut otettu palvelukseen erikoisammattimiehinä. Työtaturman varalta on työttömyystyöntekijät vakuutettu samoin kuin vakinaiset työntekijät. Koska kaupungin järjestämissä töissä on noudatettu työllisyyslainsäädännössä edellytettyä palkkausta sekä voimassa olevia muita määräyksiä, ei aloitteen kaupunginhallituksen mielestä tullut antaa aihetta toimenpiteisiin. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi (15. 1. 70 §, 23. 4. 375 §).

Seuraavat aloitteet päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi:

vt Hakulisen ym. aloite suunnitelman laatimiseksi seuraavan työttömyyskauden työttömyystöitä varten sekä toimenpiteisiin ryhtymiseksi työttömyyslainan saamiseksi valtiolta (26. 3. 330 §);

vt Saarisen aloite uusien työttömyystyömaiden avaamiseksi Helsingistä kotoisin oleville valtion siirtotyömaille osoitetuille työntekijöille (3. 12. 933 §).

Nuorisotyö. Nuorisotoimistoon päätettiin 1. 1. 1959 lukien perustaa seuraavat uudet virat: (palkkaluokka ja kielitaitoluokka on merkitty sulkuihin viran nimen jälkeen) nuorisoneuvojan virka (22, IV), jonka haltijalta vaaditaan korkeakoulututkinto sekä perehtyneisyys huolto- ja nuorisotyöhön, kerhokeskusten valvojan virka (19, IV), vahtimestari-mekaanikon virka (15), toimistoapulaisen sekä vahtimestari-kalustonhoitajan virka (11) (10. 9. 679 §).

Vt Laineen ym. aloite nuorison vapaa-ajanvietto- ja huvittelupaikkojen järjestämiseksi ks. s. 78.

Vallilan nuorisotalon rakentamista koskeva vt Kauhasen ym. aloite päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (4. 6. 517 §).

8. Opetus- ja sivistystointa koskevat asiat

Opetustoimi

Uuden kansakoululain kansakoulunopettajien virkoihin ja palkkaukseen aiheuttamat muutokset. Suomenkielisten ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnat olivat uuden kansakoulujen palkkauslain kansakoulunopettajien palkkauksiin edellyttämiä muutoksia silmällä pitäen tehneet ehdotuksen kansakoulujen ohjesäännön 17 ja 19 §:n muuttamiseksi. Esityksen johdosta kaupunginvaltuusto päätti, että kansakoulujen opettajat pysytetään kaupungin virkasäännön alaisina ja palkat pysytetään entisen palkkajärjestelmän mukaisina. Kaupunginhallituksen tehtäväksi annettiin valmistella uuden lain aiheuttamat ohjesäännön muutokset (9. 12. 935 §, kunn. as. kok. n:o 104).

Eo. päätöksen johdosta kaupunginhallitus oli laatinut kansakoulujen ohjesäännön muutosehdotuksen kaupunginvaltuustolle esitettäväksi. Kaupunginvaltuusto palautti asian kaupunginhallitukseen (22. 12. 980 §).

Kansakoulujen ohjesäännön muuttaminen. Kaupunginvaltuusto oli v. 1957 (ks. s. 55) päättänyt lisätä kansakoulujen ohjesäännön 2 §:ään uuden 6. kohdan, joka koski koulujen soittokoneiden luovuttamista eri tarkoituksiin. Kouluhallitus oli vahvistanut mainitun ehdotuksen (26. 3. 285 §, kunn. as. kok. n:o 24).

Kouluterveydenhoito-ohjesäännön hyväksyminen, ks. s. 29.

Aivovaurioiden koulunkäyntimahdollisuuksien tehostamista koskeva vt Hosian ym. aloite päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (4. 6. 513 §).

Suomenkieliset kansakoulut. Snellmanin kansakoulun vanhan osan korjaus- ja muutostöiden loppuun suorittamista varten saatiin v:n 1957 talousarvion tuloa tuottamattomien pääomamenojen päaluokan lukuun Talorakennukset kuuluvia määrärahoja »Vanhat kansakoulurakennukset; erinäisiä muutos- ja perusparannustöitä» ylittää enintään 3 892 520 mk. Samalla kaupunginvaltuusto päätti, että em. 107.3 mmk:n suuruudesta määrärahasta saatiin talousarvion perusteluista poiketen eräiden muiden koulujen säästyneistä määrä-